

2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4803/73-1-2>

УДК 332.12:911.374/.375-044.964(477)

Павлова І.О.

кандидат економічних наук, старший викладач
кафедри туристичного бізнесу та рекреації,
Одеський національний технологічний університет

Pavlova Iryna

Odesa National Technological University

ІНКЛЮЗИВНЕ ВРЯДУВАННЯ СІЛЬСЬКО-МІСЬКИХ АГЛОМЕРАЦІЙ УКРАЇНИ

У статті сформульована та розв'язана актуальна наукова та практична проблема, пов'язана з обґрунтуванням моделі інклюзивного врядування об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та районів, які ідентифікуються як сільсько-міські агломерації. В процесі дослідження було використано системний та інституціональний підходи, принцип міждисциплінарності, методи спостереження, порівняння, абстрагування, узагальнення, рефлексії, екстраполяції, синтезу та аналізу, дедукції та індукції. Наукова новизна дослідження полягає у екстраполяції науково описаної моделі інклюзивного врядування локальних соціально-просторових утворень на національний простір з метою виявлення умов формування інклюзивного суспільства. Практичне значення результатів дослідження перебуває у площині концептуального супроводу завдань повоєнного відновлення на інклюзивних засадах території, що постраждали від військової агресії сусідньої країни.

Ключові слова: демократія, децентралізація публічної влади та управління, інклюзивне врядування, об'єднані територіальні громади, райони, самоврядування, сільсько-міські агломерації.

Постановка проблеми. Розпочата в Україні у 2015 році реформа децентралізації публічної влади та управління створила передумови для формування в межах континуального сільсько-міського простору інклюзії добробуту. Проте для її створення необхідне досконале врядування, яке є певною системою організації та упорядкування діяльності органів державної влади, самоврядних інститутів, громадських організацій, бізнесових структур, інших суб'єктів господарювання. А саме інклюзивне врядування має здійснюватися, по-перше, з дотриманням таких основоположних принципів демократії як відкритість, участь, підзвітність, злагодженість, по-друге, з ефективним використанням наявних ресурсів та досвіду, по-третє, з залученням до цього процесу кожного окремого громадянина, що сприятиме зростанню соціальної згуртованості суспільства. Ці завдання набувають для України доленосного значення в умовах війни та у повоєнному відновленні країни на засадах інклюзивності. В цьому сенсі інклюзивний розвиток сільсько-міських агломерацій розглядається як початок поступу до формування в Україні інклюзивного суспільства. Досягнення цієї мети потре-

бує дієздатної та ефективної держави, конкурентоспроможної економіки та децентралізованої демократії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Хоча проблематика інклюзивного врядування сільсько-міських агломераційних утворень є новою для української науки, тим не менш вона відображена в сучасній літературі. Так правові та політичні аспекти належного врядування висвітлено Ткалею О.В. [1] та Андрійчук Т.С. [2] відповідно. Проблематиці розвитку місцевого самоврядування, його оптимізації та реформування в умовах децентралізації присвячені колективна монографія за редакцією Кравціва В.С. та Сторонянської І.З. [3], статті Дробуш І.В. [4] та Галагаш Р.А. і Білоус Я.Ю. [5]. Проблеми розвитку місцевого самоврядування, функціонування ОТГ в умовах війни визначені в аналітичній доповіді за редакцією Потапенка В.Г. [6] й у статті Павлович-Сенети Я.П. [7]. Підходи та принципи до формування моделі публічного управління інклюзивним місцевим розвитком представлені у публікації Кожинової А.В. [8].

З огляду на наявність сталих дослідницьких традицій з зазначеної тематики в зарубіжній науці, вона

представлена різноманітними публікаціями. Впровадження відповідальності як інструменту врядування і управління природними ресурсами Непалу, Танзанії та Мексики аналізується у науковій праці, підготовленій інтернаціональним авторським колективом [9]. Досвід інтеграції сільських районів Нігерії міститься у роботі Попули А., Магідіміша-Чіпунгу Х. і Чіпунгу Л. [10]. Інклюзивну взаємодію між містами і селами австрійського регіону Штирія розкрито у праці Одль-Візер Т., Гауссеггер-Нестельбергер К., Дакса Т. і Баухінгер Л. [11]. Взаємозв'язок між належним врядуванням, децентралізацією та інклюзивним розвитком проаналізовано у публікації Бехера М. [12].

Враховуючи недостатню наукову розробку проблеми щодо визначення ролі належного врядування у формуванні соціально-просторової інклюзивності на теренах України, було обрано тему даного дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є обґрунтування моделі інклюзивного врядування сільсько-міських агломерацій України. Для її реалізації сформульовано завдання щодо визначення сутності належного врядування, характеристики інклюзивного врядування як системи, що побудована на певних принципах, з'ясування умов формування в Україні суспільства, яке функціонує на засадах інклюзивності.

Виклад основного матеріалу. Гіпотеза дослідження ґрунтується на науковому припущенні щодо залежності процесу інклюзивного розвитку сільсько-міських агломерацій України від його належного врядування (Good governance).

В основу концепції Good governance покладено принципи демократії та верховенства права, відповідна їм система цінностей, політик, інституцій, які постають як певні інструменти і механізми ефективної організації суспільних процесів за участю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, бізнесових структур.

«Належне врядування», як модель публічного управління, була закріплена у Програмі розвитку ООН «Governance» для сталого розвитку людських ресурсів (1997) та у Політиці добробуту сільської місцевості країн ОЕСР (2019).

З огляду на суспільну вагомість положень цих документів, можна стверджувати, що йдеться про організацію та упорядкування суспільного розвитку на засадах інклюзивності. Тому практичне впровадження цієї моделі є актуальним як для розвинених країн, так і країн, що розвиваються.

Отже, вагоме глобальне, національне та локальне значення належного врядування як публічної діяльності «кожного та всіх» щодо досягнення індивідуального та суспільного добробуту, потребує перш за все визначення сутності та змісту цього суспільного феномену.

У Енциклопедичному словнику з державного управління термін «Good governance» відсутній. Тлумачення споріднених та суміжних з ним термінів дозволяє зробити висновок, що врядування – це вид діяльності, що пов'язаний з публічною владою і відповідною політикою, яка реалізується суб'єктами публічного управління, серед яких чинне місце посідають самоврядні інститути та громадські організації [13, с. 103, 150, 604–605].

На тлі такого розуміння належного врядування цілком виправданим постає наявність у науковому дискурсі понятійного конструкту «інклюзивне врядування». Аналіз новітніх зарубіжних та українських публікацій з цієї проблематики вказує на органічний зв'язок інклюзивного врядування з належним врядуванням, децентралізованою демократією та критичним ставленням до неолібералізму (рис. 1).

Перелічені на рисунку 1 складові інклюзивного врядування перебувають у тісному взаємозв'язку. Ключову роль в системі їх взаємовідносин відіграють державні інститути, що здійснюють регулюючий вплив на процес економічного зростання, доповнюючи його інклюзивною політикою перерозподілу на користь верст населення, які не є учасниками ринкових відносин [12].

Проте така політика приходиться в суперечність з інтересами великих компаній, які в умовах глобальної конкуренції не налаштовані втрачати у такий спосіб свої прибутки. Крім цього, значна частина громадян країн, що дотримуються ідеології неолібералізму, не тільки відчужені від процесу економічного зростання,

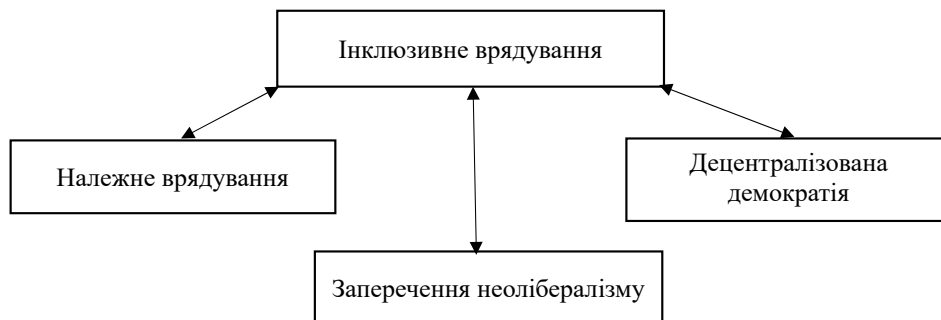

Рис. 1. Контекстуальність інклюзивного врядування

Джерело: побудовано автором

а й не приймають безпосередньої участі у прийнятті політичних рішень. Представницька ж демократія виявила свою нездатність у подоланні економічної нерівності та бідності. В цьому сенсі більш ефективною є децентралізована демократія, яка виступає виразником інклюзивного врядування та дієвим способом захисту інтересів знедолених членів суспільства. Тобто за таких умов в інклюзивному врядуванні бере гору його самоврядна, а не державно-управлінська складова.

Запропонований нами підхід до ідентифікації інклюзивного врядування суттєво відрізняється від його розуміння як діяльності «органів публічної влади в межах визначених законом повноважень і функціональних обов'язків щодо формування і реалізації управлінських рішень для забезпечення структурних змін, яка призводить до певних темпів економічного зростання при одночасному зменшенні нерівності і бідності, та супроводжується економічною і соціальною активністю на місцевому рівні, що забезпечує підвищення добробуту, продуктивну зайнятість, безпеку, ощадливе використання ресурсів, рівний і справедливий доступ до можливостей і послуг для широкого кола місцевого населення, суб'єктів господарської діяльності та всієї території громади» [8, с. 29]. По-перше, в цьому визначенні проігнорована роль в інклюзивному врядуванні самоврядних інститутів, по-друге, економічне зростання не має ефекту прямої дії і не гарантує інклюзивного добробуту.

У нашої країни є можливість скористатися наслідками синергії децентралізації публічної влади та управління для демократизації суспільного розвитку з урахуванням пріоритетів інклюзивності.

Наслідком реформи децентралізації стало формування замість ієрархічної управлінської вертикалі горизонтальної системи управління, яка враховує інтереси держави, регіонів, районів, громад, галузей, широких верств населення, бізнесу.

Ця тенденція знайшла свій прояв у формуванні ОТГ та утворенні нових районів. Відтак в межах базового та районного рівнів адміністративно-територіального устрою України виникли соціально-просто-

рові агломераційні утворення континуального типу зі «змішаним» складом населення (виняток складають сільські громади), різноманіттям ресурсів та функцій. Наразі в Україні функціонують 1438 ОТГ та 119 районів. Серед ОТГ переважають сільські громад – 626 одиниць (43,5%), 432 (30,0%) є селищними, 380 (26,5%) – міськими.

Таким чином у організаційно-адміністративний спосіб були створені передумови щодо впровадження на базовому та районному рівнях адміністративно-територіального устрою країни моделі інклюзивного врядування, яка ґрунтується на певних принципах (рис. 2).

З огляду на зміст рисунку 2, інституціональним підґрунтям зазначеної моделі є принципи демократії, врядування та децентралізації. На їх актуальності для нашої країни було наголошено під час Діалогу «Добре демократичне врядування в Україні: досягнення, виклики та шлях вперед у повоєнний період», який відбувся у штаб-квартирі Ради Європи в Страсбурзі 8–9 листопада 2022 року. Зокрема були обговорені можливі рішення щодо: забезпечення доброго демократичного врядування у повоєнний період за рахунок підсилення ефективності місцевого самоврядування з урахуванням викликів, що постали у період дії воєнного стану та будуть обумовлені процесом відновлення України та набуття Україною статусу кандидата на вступ до ЄС; оптимізації адміністративно-територіального устрою і його впливу на територіальну організацію та адміністрування виборчого процесу [14].

Щодо самоврядування слід наголосити на тому, що цей інститут в Україні, згідно її Основного Закону, утворено виключно на рівні громад. Наразі актуальним є завдання щодо перетворення особи на громадянина, спроможного реалізувати свої природні права як первинного суб'єкта самоврядування (це положення потребує законодавчого закріплення) та представника народу – єдиного джерела влади в Україні.

Україні доцільно врахувати й досвід інших країн в частині посилення у політичному житті країни самоврядного інституту. Мова йде про сумний досвід Англії

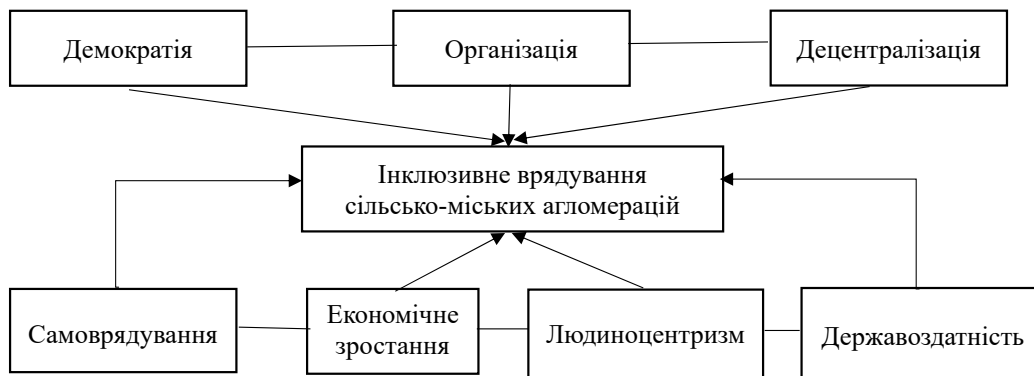

Рис. 2. Засадничі принципи моделі інклюзивного врядування сільсько-міських агломерацій

Джерело: побудовано автором

часів уряду Тетчер М., який вважав місцеве самоврядування бастионом кейнсіанської політики та опору урядовій політиці [15, с. 477]. Як свідчить досвід Індії, громади мають взяти на себе більшу роль і відповідальність за власне життя і благополуччя. Однак, як зазначають дослідники цієї країни, думка про те, що людей приваблює участь, є романтичною догмою, яка заохочується за допомогою феномену відповідальності. В такому разі відповідальність перетворюється на символічне насильство, яке має місце коли заяви про виконання обов'язків використовуються без розширення можливостей носіїв обов'язків. Відповідальність через адміністративні претензії та вимоги децентралізованих обов'язків породжує не лише політичну несправедливість, а й служить двигуном різних соціально-територіальних конфліктів. Навпаки, спільне управління стимулює перехід від споживачів послуг до того, щоб ставати прихильниками громадських програм [9].

Економічне зростання в умовах відокремленого існування формального і неформального секторів та посилення боротьби між ними за природні ресурси, сировину, не є інструментом поширення процвітання для всіх категорій населення [12]. За таких умов слід сконцентруватися не на заявах про трансформацію економічного зростання в інклюзивне зростання, а на розробці та впровадженні конкретних програм перерозподілу результатів економічної діяльності.

Людиноцентризм, як орієнтація інклюзивного врядування на людину, передбачає не тільки акцентування уваги на її потребах і інтересах під час публічних дискусій щодо мети інклюзивного розвитку, а й на боротьбі проти соціальної ізоляції та бідності.

Термін «державоздатність» не є поширеним в українському науковому дискурсі, проте є актуальним для нашої країни більшою мірою, ніж для інших. Йдеться про ефективність та спроможність держави не просто проголошувати права і свободи громадян щодо

соціально-економічної рівності та соціальної справедливості, а про реальні кроки щодо забезпечення добробуту населення, його залучення до участі у політичному, духовному та економічному житті країни. Сьогодні таких країн стає все більше, до числа яких належать не тільки розвинені країни, великі та малі азійські тигри, а й В'єтнам, Ефіопія, Руанда та інші країни, що розвиваються.

Розпочавши у 2015 році реформу децентралізації, українська держава теж стала на шлях підвищення власної дієздатності та ефективності. Відбувається поетапна трансформація владно-управлінських відносин на засадах їх урізноманітнення та демократизації, що проявилось, з одного боку, у посиленні ролі держави в управлінні суспільним розвитком, та розширенні повноважень місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадськості, суб'єктів господарювання – з іншого.

Проявом демократичності децентралізації є її здійснення не по вертикалі – від центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) до регіональних органів державної влади, а по горизонталі (від ЦОВВ до ОТГ), а сутністю – передача фінансових ресурсів та владних повноважень й відповідальності громадам, що створило передумови для розвитку новостворених агломераційних утворень на засадах інклюзивності. Після утворення у липні 2020 року нових районів, в просторових межах сільсько-міських агломерацій сформувалося два рівні інклюзивного врядування (табл. 1).

Громадівський рівень представлений ОТГ, які мають неоднорідний склад населення, різноманітну галузеву та соціально-просторову спрямованість інклюзивного розвитку. Інклюзивна перспектива районів залежить не тільки від фінансово-економічної спроможності громад, а й від сталості зв'язків та відносин, що утворюються в результаті взаємодії ОТГ між собою

Таблиця 1

Інклюзивне врядування сільсько-міських агломерацій як система

Рівень врядування	Об'єкт /предмет врядування	Суб'єкт врядування	Мета врядування
Громадівський	Населення; природні, матеріальні, фінансові ресурси; інфраструктура (соціальна, виробнича, транспортна); господарський комплекс; територія / суспільні відносини та процеси, що відбуваються в різних сферах життєдіяльності ОТГ	<ul style="list-style-type: none"> • Особи • ОТГ • Громадські організації • Бізнесові структури, інші суб'єкти господарської діяльності 	Перетворення особи на громадянина, спроможного реалізувати свої природні права як первинного суб'єкта самоврядування, психологічно готового і соціально-економічно вмотивованого до участі в громадській, соціальній, економічній та політичній діяльності. з метою створення та підтримки інклюзивного середовища
Районний	Відносини між адміністраціями ОТГ та району, між суб'єктами публічної влади району / процес формування соціальної відповідальності, партнерських відносин між ОТГ, органами державної влади, громадськістю, бізнесом	<ul style="list-style-type: none"> • Районні ради • Районні державні адміністрації • Громадські організації • Бізнесові структури, інші суб'єкти господарської діяльності 	Захист прав ОТГ та вираження їх волі, сприяння залученню, включенню та інтеграції соціуму у вирішення питань регіональної та національної ваги з метою формування інклюзивного суспільства

Джерело: складено автором

та з районним центром, а також від соціально-економічного потенціалу адміністративного центру району.

Проте інклюзивність сільсько-міських агломерацій можлива лише за умови високої суспільної активної суб'єктів її творення.

Інклюзивне врядування у сільсько-міському агломераційному вимірі слід розглядати як певний спосіб та важливий крок до формування інклюзивного суспільства. В цьому сенсі суспільство постає як мережа агломераційних утворень, якими внаслідок реформи децентралізації охоплена вся країна. Для екстраполяції запропонованої моделі інклюзивного врядування на національний простір потрібно сформувати демократичний децентралізований простір (рис. 3).

Структурна будова рисунку 3 орієнтує українське суспільство на зміну соціально значущих пріоритетів, що потребує переходу від демократії правлячих еліт до повсюдного демократичного руху, оскільки інклюзивний суспільний розвиток неможливий без децентралізованої демократичної політики з залученням до її розроблення та реалізації усіх верств населення.

Риторика інклюзивності, на думку Бомонта Дж.Р., є засобом демократичного оновлення – «третього шляху» між застарілою догмою командної держави та вільного ринку, – шляху, який заохочує участь населення у багатьох державних та неурядових організаціях, у громадянському суспільстві [16].

А це актуалізує проблему впровадження принципів належного врядування (участь, справедливість, інклюзивність, підзвітність, чуйність, прозорість, орієнтація на консенсус), з використанням партисипативної

(учасницької) та деліберативної (дорадчої) демократії, до безпосереднього прийняття громадянами управлінських рішень [2, с. 7].

Для України це завдання є вкрай важливим в умовах воєнного стану та у повоєнному відновленні країни, оскільки поки що державна політика не є демократичною, залишаючись під повним бюрократичним контролем можновладців. Так нещодавно, а саме 13 травня поточного року український уряд на своєму засіданні заявив про доцільність створення в окремих міністерствах та 11 областях посад заступників міністра, заступників голів обласних військових адміністрацій з питань відновлення [17]. Таке рішення, що ставить під сумнів ефективність наявної структури виконавчої влади, є також недоцільним в умовах дефіциту бюджетних коштів.

Висновки. Концептуальну основу моделі інклюзивного врядування складає системне уявлення щодо сутності феномену врядування як способу використання публічної влади та реалізації публічної політики з метою налагодження суспільних відносин та процесів. Отже йдеться про використання владних повноважень і застосування політики щодо організованості та упорядкованості суспільства через здійснення управлінського впливу суб'єктами публічної політики. По відношенню до діяльності громад використання терміну «управління» є некоректним, оскільки при реалізації самоврядних функцій об'єкт та суб'єкт впливу постають як одне неподільне ціле.

Інституціональною та організаційно-адміністративною основою інклюзивного врядування сільсько-місь-

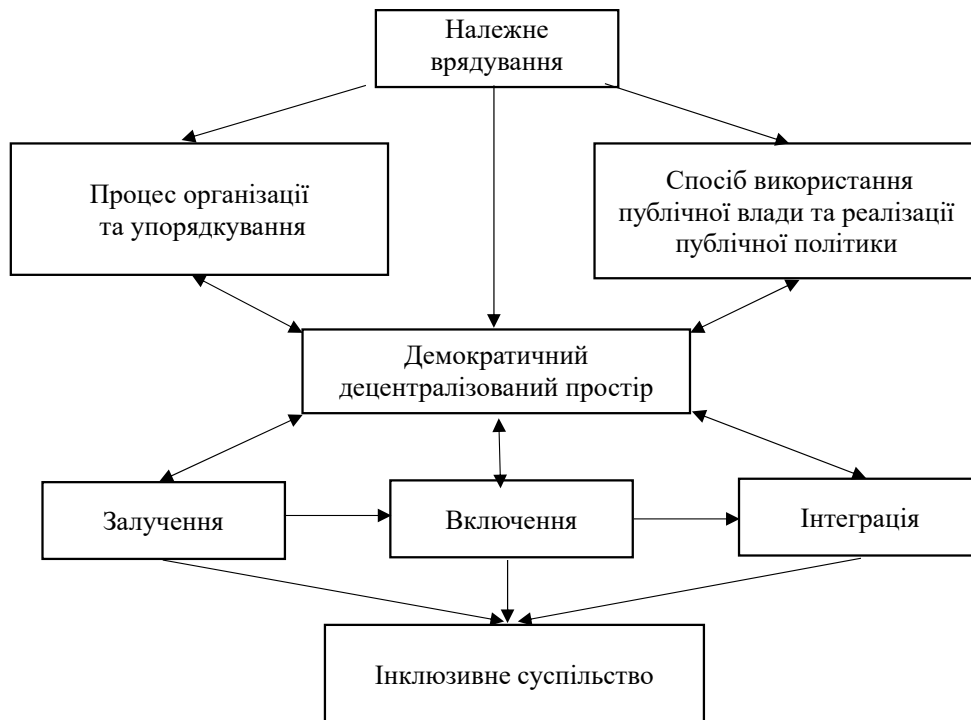

Рис. 3. Умови формування інклюзивного суспільства

Джерело: побудовано автором

ких агломерацій є принципи демократії, організації та децентралізації, а його економічними, політичними та світоглядними засадами – економічне зростання, державоздатність, самоврядування та людиноцентризм. До складників цієї системи віднесено: рівні, об'єкти, суб'єкти та мету врядування.

Створення за рахунок інклюзивності структурних одиниць базового та районного рівнів адміністративно-територіального устрою України демократичного

децентралізованого простору, при належному врядуванні та залученні, включенні та об'єднанні усіх верст населення навколо ідеї повоєнного відновлення країни, є запорукою формування інклюзивного суспільства.

Перспективи подальших наукових розвідок за досліджуваням напрямом пов'язані з удосконаленням концепції інклюзивного врядування та з узагальненням досвіду громад та районів щодо відновлення постраждалих від війни територій на інклюзивних засадах.

Список літератури:

1. Ткаля О.В. Розуміння належного врядування за сучасних умов. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Том 31 (70). Ч. 2. № 2. С. 125–130. DOI: <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-2/24>.
2. Андрійчук Т.С. Посилення механізмів деліберативної демократії для належного врядування в Україні. *Науковий журнал «Політик»*. 2022. Вип. 2. С. 7–13. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2>.
3. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В.С., Сторонянської І.З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 2020. 531 с.
4. Дробуш І.В. Реформування місцевого самоврядування в Україні: пошук оптимальної моделі в контексті євроінтеграційного процесу. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2021. № 1. С. 16–21. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.01.3>.
5. Галгаш Р.А., Білоус Я.Ю. Оцінювання розвитку територіальних громад як основа для ухвалення управлінських рішень органами публічної влади. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 6 (270). С. 88–95. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-270-6-82-89>.
6. Потапенко В.Г., Баранник В.О., Бахур Н.В. та ін. Місцеве самоврядування як чинник стійкості тилу: аналітична доповідь / за ред. Потапенка В.Г. Київ: НІСД, 2023. 54 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.02>.
7. Павлович-Сенета Я.П. Адміністративно-правові передумови для економічного розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах воєнного стану. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2022. № 4. С. 222–226. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.42>.
8. Кожина А.В. Підходи та принципи до формування моделі публічного управління інклюзивним місцевим розвитком. *Sciences of Europe*. 2020. № 59. С. 25–32.
9. Mustalahti I., Gutiérrez-Zamora V., HyleBishnu M., Devkota P., Tokola N. Responsibilization in natural resources governance: A romantic doxa? *Forest Policy and Economics*. 2020. Volume 111. P. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2019.102033>.
10. Popoola A., Magidimisha-Chipungu H., Chipungu L. Towards rural inclusion: improving the governance of service delivery in Nigeria. *Cogent Social Sciences*. 2022. Volume 8 (1). DOI: <https://doi.org/10.1080/23311886.2022.2118793>.
11. Oedl-Wieser T., Hausegger-Nestelberger K., Dax T. and Bauchinger L. Formal and Informal Governance Arrangements to Boost Sustainable and Inclusive Rural-Urban Synergies: An Analysis of the Metropolitan Area of Styria. *Sustainability*. 2020. Volume 12. P. 1–22. DOI: <https://doi.org/10.3390/su122410637>.
12. Behera M. Decentralisation, inclusive development and good governance. *World Bulletin of Social Sciences (WBSS)*. 2021. Volume 2. P. 47–55.
13. Сурмін Ю.П., Бакуменко В.Д., Михненко А.М. та ін. Енциклопедичний словник з державного управління / за ред. Ковбасюка Ю.В., Трошинського В.П., Сурміна Ю.П. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.
14. Добре демократичне врядування є однією з ключових реформ в Україні. Страсбург, Франція. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/good-democratic-governance-among-the-key-reforms-for-ukraine> (дата звернення: 06.05.2023).
15. Raco M., Parker G., Doak J. Reshaping spaces of local governance? Community strategies and the modernisation of local government in England. *Environment and Planning C: Government and Policy*. 2006. Volume 24 (4). P. 475–496. DOI: <https://doi.org/10.1068/c51m>.
16. Beaumont J. R. *Socially inclusive governance? A comparison of local anti-poverty strategies in the UK and the Netherlands*. Doctoral thesis, Durham University. 2000. 332 p.
17. Малолеткова О. Засідання Кабінету Міністрів. Уряд хоче пришвидшити відбудову країни. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/uryad-hoche-prishvidshiti-vidbudovu-krayini/> (дата звернення: 07.05.2023).

References:

1. Tkalya O.V. (2020) Rozuminnyya nalezhnogo vryaduvannya za suchasny`x umov [Understanding proper governance under modern conditions]. *Scientific notes of TNU named after V. I. Vernadskyi. Series: legal sciences*, vol. 31 (70), p. 2, no. 2, pp. 125–130. DOI: <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-2/24>.
2. Andriychuk T.S. (2022) Posylennya mexanizmv deliberty`vnoyi demokratiyi dlya nalezhnogo vryaduvannya v Ukraini [Strengthening the mechanisms of deliberative democracy for proper governance in Ukraine]. *Scientific journal «Politicus»*, vol. 2, pp. 7–13. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2>.

3. Kravciva V.S., Storonyanskoyi I.Z. (ed.) (2020) *Terytorialni gromady v umovah decentralizaciyi: ryzyky ta mexanizmy rozvytku* [Territorial communities in conditions of decentralization: risks and mechanisms of development]. Lviv: DU «Institute of Regional Studies named after Dolishnyi M. I. of the National Academy of Sciences of Ukraine».
4. Drobush I.V. (2021) Reformuvannya miscevogo samovryaduvannya v Ukraini: poshuk optymalnoyi modeli v konteksti yevrointegracijnogo procesu [Reforming local self-government in Ukraine: the search for an optimal model in the context of the European integration process]. «*Analytical and comparative jurisprudence*», no. 1, pp. 16–21. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.01.3>.
5. Galgash R.A., Bilous Ya.Yu. (2021) Ocinyuvannya rozvytku terytorialnyh gromad yak osnova dlya uxvalennya upravlinskyh rishen organamy publichnoyi vlady [Assessment of the development of territorial communities as a basis for making management decisions by public authorities]. *Bulletin of the Eastern Ukrainian National University named after Volodymyr Dahl*, no. 6 (270), pp. 88–95. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-270-6-82-89>.
6. Potapenko V.G., Baranyk V.O., Baxur N.V. (2023) Misceve samovryaduvannya yak chynnyk stijkosti tylu: analitychna dopovid [Local self-government as a factor in the stability of the rear: an analytical report]. Kyiv: NISD. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.02>.
7. Pavlovych-Seneta Ya.P. (2022) Administratyvno-pravovi peredumovy dlya ekonomichnogo rozvytku obyednanyh terytorialnyh gromad v umovax voyennogo stanu [Administrative and legal prerequisites for the economic development of united territorial communities under martial law]. *Electronic scientific publication «Analytical and comparative jurisprudence»*, no. 4, pp. 222–226. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.42>.
8. Kozhyna A.V. (2020) Pidhody ta pryncypy do formuvannya modeli publichnogo upravlinnya inklyuzyvnym miscevim rozvytkom [Approaches and principles to the formation of a model of public management of inclusive local development]. *Sciences of Europe*, no. 59, pp. 25–32.
9. Mustalahti I., Gutiérrez-Zamora V., HyleBishnu M., Devkota P., Tokola N. (2020) Responsibilization in natural resources governance: A romantic doxa? *Forest Policy and Economics*, vol. 111, pp. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2019.102033>.
10. Popoola A., Magidimisha-Chipungu H., Chipungu L. (2022) Towards rural inclusion: improving the governance of service delivery in Nigeria. *Cogent Social Sciences*, vol. 8 (1). DOI: <https://doi.org/10.1080/23311886.2022.2118793>.
11. Oedl-Wieser T., Hausegger-Nestelberger K., Dax T. and Bauchinger L. (2020) Formal and Informal Governance Arrangements to Boost Sustainable and Inclusive Rural-Urban Synergies: An Analysis of the Metropolitan Area of Styria. *Sustainability*, Vol. 12, pp. 1–22. DOI: <https://doi.org/10.3390/su122410637>.
12. Behera M. (2021) Decentralisation, inclusive development and good governance. *World Bulletin of Social Sciences (WBSS)*, vol. 2, pp. 47–55.
13. Surmin Yu.P., Bakumenko V.D., Mykhnenko A.M. (ed.) (2010) *Entsyklopedychnyi slovnyk z derzhavnogo upravlinnia* [Encyclopedic dictionary of public administration] / za red. Kovbasiuka Yu.V., Troshchynskoho V.P., Surmina Yu.P. Kyiv: NADU. 820 p.
14. Dobre demokratychno vryaduvannya ye odniyeyu z klyuchovyh reform v Ukraini [Good democratic governance is one of the key reforms in Ukraine]. Strasbourg, France. Available at: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/good-democratic-governance-among-the-key-reforms-for-ukraine> (accessed May 6, 2023).
15. Raco M., Parker G., Doak J. (2006) Reshaping spaces of local governance? Community strategies and the modernisation of local government in England. *Environment and Planning C: Government and Policy*, vol. 24 (4), pp. 475–496. DOI: <https://doi.org/10.1068/c51m>.
16. Beaumont J. R. (2000) *Socially inclusive governance? A comparison of local anti-poverty strategies in the UK and the Netherlands*. Doctoral thesis, Durham University. 332 p.
17. Malolyetkova O. (2023) Zasadannya Kabinetu Ministriv. Uryad hoche pryshvy`dshyty vidbudovu krayiny [Meeting of the Cabinet of Ministers. The government wants to speed up the reconstruction of the country]. Available at: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/uryad-hoche-prishvidshiti-vidbudovu-krayini/> (accessed May 7, 2023).

INCLUSIVE GOVERNANCE OF RURAL-URBAN AGGLOMERATIONS OF UKRAINE

The article formulates and solves an actual scientific and practical problem related to the justification of the model of inclusive governance of united territorial communities (UTCs) and districts identified as rural-urban agglomerations. Taking into account the purpose of the research, formulated of task regarding the task of determining the essence of good governance, the characteristics of inclusive governance as a system built on certain principles, and clarifying the conditions for the formation of a society in Ukraine that functions on the basis of inclusiveness. In the process of working on the chosen topic, modern scientific publications of Ukrainian and foreign economists, sociologists, political scientists, geographers, lawyers, public administration specialists on issues of inclusive governance were analyzed. Creative use of systemic and institutional approaches, the principle of interdisciplinarity, methods of observation, comparison, abstraction, generalization, reflection, extrapolation, synthesis and analysis, deduction and induction contributed to the achievement of the research goal. The scientific novelty of the study consists in the extrapolation of the scientifically described model of inclusive governance of local socio-spatial formations to the national space in order to determine the conditions for the formation of an inclusive society. The conceptual basis of the model of inclusive governance is a systemic view of the essence of the phenomenon of governance as a way of using public power and implementing public policy for the purpose

of organizing and streamlining the process of formation within rural-urban agglomerations of inclusion. It is proved that the institutional and organizational-administrative basis of the inclusive governance of these socio-spatial entities are the principles of democracy, organization and decentralization, and its economic, political and worldview foundations are economic growth, state capacity, self-governance and people-centeredness. It has been established, that the creation of a democratic decentralized space due to the inclusiveness of the administrative-territorial units of the basic and district levels of the administrative-territorial system of Ukraine with proper governance through the involvement, inclusion and unification of all layers of the population around the idea of post-war reconstruction of the country, is the key to the formation of an inclusive society. The practical significance of the research results lies in the conceptual support of post-war reconstruction tasks on an inclusive basis of the territories affected by the military attack of the neighboring aggressor country.

Key words: *democracy, decentralization of public power and management, inclusive governance, united territorial communities, districts, self-government, rural-urban agglomerations.*